

Tytti Peurala

Eri juuret – sama puu

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden tutkiminen Sastamalan seurakunnassa

Opinnäytetyö

Syksy 2016

SeAMK Liiketoiminta ja Kulttuuri

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja Kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotanto

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurinen työ

Tekijä: Tytti Peurala

Työn nimi: Eri juuret – sama puu

Ohjaaja: Jussi Kareinen

Vuosi: 2016 Sivumäärä: 32 Liitteiden lukumäärä: 1

Sastamalan seurakunta on kuntaliitosten myötä syntynyt, nuori ja suuri seurakuntayhteisö. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Sastamalan seurakunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kyselytutkimuksen avulla. Lisäksi tavoitteena on selvittää, vaikuttavatko muutamien vuosien takaiset kuntaliitokset seurakuntalaisten yhteishenkeen.

Tähän opinnäytetyöhön liittyvän kyselytutkimuksen avulla Sastamalan seurakunta halusi myös kartoittaa, millaista toimintaa kaupunkilaiset toivovat lisää ja mitkä asiat sastamalalaiset kokevat erityisen tärkeiksi kotiseurakunnassaan. Tutkimustyön pohjalta on koottu Sastamalan seurakunnalle toimintaehdotuksia, joilla yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhteistä me-henkeä voisi rakentaa, kehittää ja vaalia seurakuntayhteisön sisällä.

Opinnäytetyön lopussa on pohdittu kulttuurituottajan roolia kirkollisessa yhteisössä. Evankelisluterilainen kirkko ei ole tyypillisin työnantaja kulttuurityöntekijälle, mutta tapahtumatuotannon ja sosiokulttuurisen työn osajalle on paikkansa myös seurakuntayhteisössä.

Avainsanat: yhteisö, yhteisöllisyys, osallisuus, seurakunta, me-henki

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Socio-cultural work

Author: Tytti Peurala

Title of thesis: Different roots – the same tree

Supervisor: Jussi Kareinen

Year: 2016   Number of pages: 32   Number of appendices: 1

The Parish of Sastamala was born as a result of municipal mergers, thus it is a young but large parish community. This thesis studies communality and participation activity in the Parish with the help of a questionnaire. Another aim is to find out if the past municipality mergers have had any effects on the group spirit of the parish.

Sastamala Parish also wanted to study what activities the local population would like to the Parish to organize and what the locals felt were especially important things for their local Parish. These issues were addressed in the questionnaire of this thesis. Based on the survey, propositions were made to the Parish as to how to build, improve and foster communality, participation, and group spirit within the Parish.

The discussion chapter of the thesis focuses on the role of the cultural manager in a church community. The Evangelic-Lutheran church is not a typical employer for a cultural manager, but a professional in content production and socio-cultural work has a place also in a parish community.

Keywords: community, communality, participation, parish, group spirit

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Käytetyt termit ja lyhenteet	7
1 JOHDANTO	8
2 KIRKOLLINEN TAUSTA	9
2.1 Evankelisluterilainen kirkko yhteiskunnassa	9
2.2 Sastamalan seurakunta	11
3 TAVOITTEET JA TUTKIMUSKOHDE	13
3.1 Tutkimuskohteenä Sastamalan seurakunta	13
3.2 Tavoitteet	14
3.3 Tutkimusmenetelmä.....	14
4 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	16
4.1 Kyselytulokset	16
4.1.1 Vastaajien ikä- ja aluejakauma eli perustiedot	16
4.1.2 Osallistuminen Sastamalan seurakunnassa	17
4.1.3 Sastamalan seurakunnan yleisilmapiiri ja identiteetti	18
4.1.4 Tiedonkulku.....	19
4.2 Kyselyyn vastanneiden kehittämisehdotukset	20
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	21
5.1 Huomioitavaa kyselytutkimuksessa.....	21
5.2 Toimintaehdotukset seurakunnalle.....	22
5.2.1 Aktivointi.....	23
5.2.2 Tiedotus	25
5.2.3 Kohtaaminen.....	26
6 PÄÄTÄNTÄ.....	27
6.1 Evankelisluterilaisen kirkon tulevaisuus	27
6.2 Kulttuurituottaja kirkollisessa yhteisössä	28
LÄHTEET	30

LIITTEET.....32

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Sastamalan kaupunki kartalla.	11
Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden ikä- ja sukupuolijakauma.	17
Kuvio 3. Toimintaehdotuksien painopisteet.....	23

Käytetyt termit ja lyhenteet

- Yhteisö** Yhteisö on ryhmämuodostelmien yleisnimitys. Yhteisön jäsenillä on oltava jokin yhdistävä tekijä, esimerkiksi sukulaisuus, maailmankatsomus, kiinnostuksen kohde tai alueellisuus. Yhteisössä ajetaan yhteistä etua. *Yhteisöä* käsitteenä on kuitenkin äärimmäisen vaikeaa määritellä yleispätevästi sen epämääräisyyden ja monimuotoisuuden vuoksi. (Lehtonen1990, 15–23.)
- Yhteisöllisyys** Yhteisöllisyys on sosiaalista vuorovaikutusta, yhteistyötä tai esimerkiksi toiminnallista, symbolista, kulttuurista tai ideologista yhteenkuuluvuuden tunnetta (Lehtonen1990, 23–29).
- Osallisuus** Osallisuus käsitetään usein tunteeksi, mutta se voi olla myös toiminnallista osallisuutta, ei pelkkää tunnetta (THL, 2016). Yleensä osallisuudella tarkoitetaan yhteenkuuluvuuden ja mukanaolon tunnetta tai enemmän kokemukseen perustuvaa yhteisen identiteetin ja vahvan jäsenyyden tunnetta yhteisössä (Harju, 2004).

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Sastamalan seurakunnalle. Sastamalla on pitkät perinteet kirkollisessa historiassa (Sastamalan seurakunnan historia, 2016) mutta Sastamalan kaupunki ja seurakunta ovat vielä suhteellisen nuoria (Koskinen, 23–24). Lisäksi Sastamalan kaupunki on maantieteellisesti erittäin laaja (Maanmittauslaitos, 2013), mikä osaltaan saattaa vaikuttaa seurakunnan yhtenäisyyteen.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia Sastamalan seurakuntalaisten osallisuutta ja Sastamalan seurakunnan yhteisöllisyyttä sekä tunnelman ja ilmapiirin kautta että alueellisesti. Näitä asioita selvitetään kyselytutkimuksen ja kirjallisuuden avulla sekä perehtymällä Sastamalan seurakunnan historiaan ja taustalla oleviin kuntaliitoksiin. Opinnäytetyön tarkoituksena on löytää Sastamalan seurakunnalle toimintaehdotuksia, joilla kehittää oman seurakuntayhteisön osallisuutta, yhteisöllisyyttä, ja me-henkeä.

Tämä opinnäytetyö pyrkii objektiivisuuteen mutta on kuitenkin kuvattu Sastamalan seurakuntayhteisön sisältä, Sastamalan seurakuntalaisen silmin.

2 KIRKOLLINEN TAUSTA

Tässä kappaleessa esittelen evankelisluterilaisen kirkon asemaa nykyaikana; miten yhteiskunnallinen teollistuminen ja kehittyminen vuosien saatossa ovat vaikuttaneet myös kirkon asemaan yhteiskunnassa. Toisessa alaotsikossa selvitän Sastamalan seurakunnan ja kaupungin historiaa.

2.1 Evankelisluterilainen kirkko yhteiskunnassa

Kun kristinusko tuli Suomeen keskiajalla, kirkko oli sekä maallinen että hengellinen yhteisö. Kansallisvaltiota ei tuohon aikaan vielä ollut, mutta kirkolla oli myöhemmän valtion tunnusmerkit, kuten esimerkiksi lainsäädäntö ja verotus. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että keskiajan ihminen eli kirkossa eikä valtiossa. (Heininen & Heikkilä 1996, 11–12.)

Kangaspunta (2011, 7–9) kertoo, että yhteiskunnan modernisoituminen vaikutti jo 1800-luvulla yksilön ja yhteiskunnan vastakkainasetteluun; yksilöllisyys alkoi korostua ja haastoi yhteisöllisyyden. Ajan kuluessa ja yhteiskunnan kehittyessä myös monet sosiaaliset ja kulttuuriset kirkolle kuuluneet tehtävät, kuten kasvatus ja lainsäädäntö siirtyivät valtiolle. Kirkon perinteinen tapakulttuuri alkoi hävitä Suomessa 1900-luvun alkupuoliskolla ja myös esimerkiksi ehtoollisen sisällön tulkinta muuttui. Aiemmin ehtoollinen oli ollut yhteisöllinen tapahtuma, joka kokosi kaikki seurakuntalaiset yhteen – nyt tästä sakramentista tuli yksityisen kristityn uskonnolliseen tunnustautumiseen liittyvä tapahtuma. Vähitellen siis kirkossakin yhteisön sijasta korostui yksilö ja seurakunnan toiminta muuttui yhteisöllisestä valikoivaksi. Sittemmin seurakunnan jäsen on itse valinnut, onko aktiiviseurakuntalainen vai ei. (Heininen & Heikkilä 1996, 217–218, 262.)

Sodan jälkeen 1940-luvulla kirkossa käyminen lisääntyi, mutta väheni kuitenkin taas 50-luvulla (Heininen & Heikkilä 1996, 247). Sodan jälkeen epävarmuus ja epätoivo toivat ihmiset kirkkoon. Kun hyvinvointi lisääntyy, ihmiset eivät tarvitse enää niin paljon kirkon tuomaa lohtua ja turvaa elämäänsä. Vaikka perinteisten jumalanpalveluksien kävijämäärät ovat sittemminkin laskeneet, Heininen ja Heikki-

lä (1996, 247) huomauttavat, että muunlaiset kirkkotilaisuudet ovat suosittuja. Esimerkiksi kauneimmat joululaulut ja erilaiset, epävirallisetkin jumalanpalvelukset, kuten tangokirkko tai Tuomasmessu keräävät yhä enemmän ihmisiä kirkkoon.

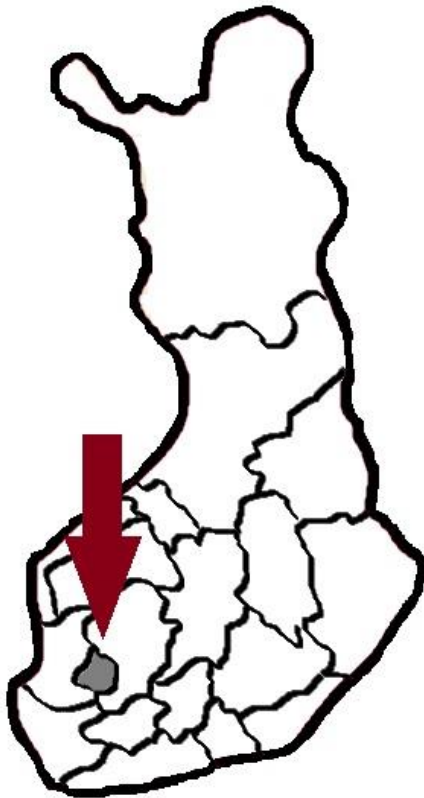
Koska ihminen on perusluonteeltaan sosiaalinen, yhteisöön kuuluminen ja yhteisöjen olemassa olo ovat välttämättömyyksiä. Yhteisöön kuulumisen pitää kuitenkin olla vapaaehtoista ja toiminnan demokraattista ja tasapuolista. (Lehtonen 1990, 30.) Kirkko on yhteisö, johon kuuluminen on periaatteessa vapaaehtoista. Kas-teessa yhteisöön liitetty lapsi/nuori ei kuitenkaan voi erota kirkosta ennen täysi-ikäistymistään, vaikka haluaisikin. Lisäksi kirkon asema on tänä päivänä muutenkin ristiriitainen; esimerkiksi kirkko on tasa-arvoinen ja avoin kaikille, mutta ei kuitenkaan hyväksy samaa sukupuolta olevien avioliittoa (Kanala, 2016) tai tänä yksilökeskeisenä aikana kirkko kokee olevansa ihmisiä yhdistävä organisaatio, mutta puolet kansalaisista ei kuitenkaan tunne omakseen tätä kirkkoa (Halava, Helin & Salmi 2009, 25).

Kirkon asema yhteiskunnassa muovautuu jatkuvasti. Alati muuttuvat ja kehittyvät yhteiskuntarakenteet vaikuttavat kirkon kehitykseen ja sen merkitykseen. Lähtökohtaisesti seurakunta kuitenkin on yhteisö, jonka tehtävänä on toimia jäsenilleen hengellisyyden kotina. ”Ajatusmuotona ja haaveena yhteisö on pitkäikäinen” (Lehtonen 1990, 36). Jos yhteisön tavoitteena on olla pitkäikäinen, sen on silloin muuttava ja kehityttävä ympäristön mukana. Siksi seurakunnankin on pysyttävä globalisaation, digitalisoitumisen ja muiden yhteiskuntaan vaikuttavien tekijöiden mukana.

Pitkäikäinen kirkollinen yhteisö ei voi olla nykyaikana kopio keskiajan kirkollisesta yhteisöstä. Sastamalan seurakunnan kirkkoherra Ari Paavilainen kiteyttää tämän paikallislehden kirjoituksessa: ”Luterilaisena kirkkona haasteemme on elää kiinni muuttuvassa ajassa ja ihmisten arjessa, mutta kertoa samalla perussanomaa muuttumattomasta Jumalasta” (Laaninen 2016, 8). Kirkko on ihmisiä varten; kun maailma muuttuu, seurakunnan ja sen toimintamuotojen on muututtava sen mukana.

2.2 Sastamalan seurakunta

Sastamalan seurakunta kuuluu Turun arkkihiippakuntaan ja sijaitsee Pirkanmaalla, noin 50 kilometriä Tampereelta Turkuun päin (Kuvio 1). Sastamalan seurakunnassa on noin 20 000 seurakuntalaista, noin 70 työntekijää, seitsemän kappelia (Etelä-Tyrvään piiri, Karkku, Keikyä, Kiikka, Kiikoinen, Mouhijärvi ja Suodenniemi) sekä peräti 11 kirkkoa. (Sastamalan seurakunnan historia, 2016.)

Kuvio 1. Sastamalan kaupunki kartalla.

Sastamalan seurakunnan historia ulottuu keskiajalle asti ja Sastamalassa sijaitseekin yhä kaksi keskiaikaista kirkkoa; Sastamalan Pyhän Marian kirkko sekä Tyrvään Pyhän Olavin kirkko. Suuri Sastamalan kirkonpitäjä mainitaan ensimmäistä kertaa historiankirjoissa 1300-luvun alkupuolella. Sitten ajan myötä alueeseen kuuluneet kylät ja pitäjät irtaantuivat ja itsenäistyivät Sastamalan kirkonpitäjästä. (Sastamalan seurakunnan historia, 2016.)

Sastamalan seurakunta alkoi kuitenkin rakentua uudelleen vuonna 2004, kun Karkun ja Tyrvään seurakunnat liittyivät Vammalan seurakunnaksi (Sastamalan seurakunnan historia, 2016). Karkun ja Tyrvään kunnat liittyivät Vammalan kaupunkiin

jo aiemmin, vuonna 1973. Vuoden 2007 alusta myös Suodenniemen kunta ja seurakunta liittyivät osaksi Vammalan kaupunkia ja seurakuntaa. Mainittakoon, että vuoden 1981 alusta Kiikan ja Keikyän kunnat yhdistyivät Äetsän kunnaksi. Sastamalan kaupunki ja Sastamalan seurakunta syntyivät kuntaliitoksen myötä vuonna 2009, kun Äetsän ja Mouhijärven kunnat yhdistyivät Vammalan kaupungin kanssa ja uusi kaupunki nimettiin historiallisin perustein Sastamalaksi. (Koskinen, 23–24.) Sastamalan kaupunki ja seurakunta ovat sittemmin vielä kasvaneet vuonna 2013, kun Kiikoisten kunta liittyi osaksi Sastamalaa (Sastamalan seurakunnan historia, 2016). Verrattuna muinaisen Sastamalan alueeseen, nykyisestä Sastamalasta jää puuttumaan vain Lavian ja Suoniemen kunnat. Näistä mainittakoon, että Suoniemi liittyi Nokian kaupunkiin vuonna 1973 (Koskinen, 24) ja Lavia osaksi Porin kaupunkia vuoden 2015 alusta (Porin kaupunki, 2016).

3 TAVOITTEET JA TUTKIMUSKOHDE

Tämän opinnäytetyön keskeinen tutkimuskohde on kuntaliitosten myötä syntyneen uuden seurakuntayhteisön kokeminen. Tähän tutkimuskohteeseen perehdytään tarkemmin kappaleessa 3.1. Seuraavissa alakappaleissa esittelen myös tämän opinnäytetyön tavoitteet sekä tutkimusmenetelmät.

3.1 Tutkimuskohteena Sastamalan seurakunta

Lähtökohtana tutkimukseen on uuden seurakuntayhteisön toiminta ja olemisen muoto; miten Sastamalan seurakunnan eri alueiden (kappeliseurakuntien ja keskusta-alueen) jäsenet kokevat oman roolinsa ja jäsenyytensä uudessa suuressa Sastamalan seurakunnassa. Kokevatko Sastamalan seurakunnan jäsenet omakseen tämän uuden yhteisön, löytyykö Sastamalan seurakunnasta yhteisöllisyyttä ja me-henkeä? Onko tällä ylipäätään merkitystä seurakunnan toiminnassa?

Tutkimuksen alussa esiintyi usein ongelmana (oletettu) Sastamalan seurakunnan sisäinen hajanaisuus, sekä maantieteellisesti että yhteisöllisesti. Oletuksellisesti vahvat paikalliset identiteetit ja vanhat kuntarajat vaikuttavat seurakuntalaisten suhtautumiseen yhteisiä Sastamalan seurakunnan tapahtumia ja toimijoita kohtaan. Tutkimuksen yhtenä keskeisenä kohteena on myös tämän hajanaisuusongelman todentaminen; onko Sastamalan seurakunnan hajanaisuus oikeasti ongelma? Hidastaako se yhtenäisen seurakunnan kehitystä tai me-hengen luomista?

Todellisuudessa tiedetäänkin, että Sastamalan kaupunki on pinta-alaltaan yksi Suomen suurimmista kunnista. Sastamalan kaupungin kokonaispinta-ala on reilu 1 500 km². (Maanmittauslaitos, 2013.) Lisäksi Sastamala sijaitsee Satakunnan maakunnan rajalla (Suomen Kaupunkiopas, 2016). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että eri puolilla Sastamalan kaupunkia asioidaan fyysisesti esimerkiksi Satakunnan Osuuskaupassa ja Satakunnan Osuuspankissa mutta toisaalla saman kaupungin sisällä Pirkanmaan Osuuskaupassa ja Pirkanmaan Osuuspankissa. Miten siis maantieteelliset identiteetti- ja ilmapiirierot vaikuttavat yhtenäisen seurakunnan eteenpäin viemiseen ja me-hengen rakentamiseen?

3.2 Tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteina on tutkia Sastamalan seurakunnan jäsenten kokemuksia Sastamalan seurakunnan tapahtumista ja tunnelmasta sekä tiedon kulkusta. Tavoitteena on myös tutkia seurakuntalaisten osallistumisen määrää ja osallistumisen muotoja ikäryhmittäin sekä alueittain. Tarkoituksena on selvittää, onko jokin Sastamalan seurakunnan kappeliseurakunnan alueista irrallaan Sastamalan seurakuntayhteisöstä, yhteisestä identiteetistä tai yhteisöllisyydestä. Tai onko osallisuuden määrä jollain asuinalueilla huomattavasti muita seurakunnan alueita passiivisempaa tai aktiivisempaa ja miten se taas vaikuttaa seurakunnan sisäiseen toimintaan.

Seurakunta haluaa kartoittaa tutkimuksella, millaista toimintaa sastamalalaiset toivovat lisää ja mikä on sellaista, jonka ihmiset kokevat seurakunnassa erityisen tärkeäksi. Tavoitteena on luoda toimintatapoja ja -malleja (ehdotuksia), joilla rakentaa entistä yhtenäisempää Sastamalan seurakuntaa ja vahvistaa Sastamalan seurakunnan identiteettiä ja me-henkeä sekä lisätä tasapuolisuutta ja vastaanottavuutta. Yhtenä tavoitteista on selvittää, onko tällaiselle kehitystyölle ylipäättään tarvetta/kysyntää.

Tutkijan omana tavoitteena on myös tutustua tarkemmin oman asuinalueensa historiaan ja ympäristöön, seurakunnan toimintaan ja erilaisiin toimintatapoihin. Lisäksi tavoitteena on opinnäytetyön avulla hankkia työllisyysmahdollisuuksia Sastamalasta.

3.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena (LIITE 1). Kysely suunnattiin kaikille Sastamalan seurakuntalaisille ja toteutettiin Webropol-kyselynä. Kysely koostui 16 kysymyksestä, jotka jakaantuivat kolmeen eri osa-alueeseen sekä vastaajan perustietoihin. Kyselyn aihealueet olivat osallistuminen seurakunnan tapahtumiin, seurakunnan yleisilmapiiri ja identiteetti sekä tiedonkulku.

Lisäksi tutkimusmateriaalina ja tutkimuksen tukena käytettiin yhteisöllisyyden ja kirkollisuuden aihepiirejä käsittelevää kirjallisuutta sekä Sastamalan (kaupungin ja seurakunnan historiaa).

4 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tulevassa kappaleessa käsittelen kyselytutkimuksen tuloksia ja esitän toimintaehdotuksia Sastamalan seurakunnalle yhteisöllisyyden, osallisuuden ja identiteetin kehittämiseen.

4.1 Kyselytulokset

Kyselytutkimus toteutettiin Webropol-sivuston kautta. Kyselyn linkkiä jaettiin seurakunnan nettisivujen, tutkijan ja seurakunnan Facebook-sivujen sekä sähköpostin välityksellä. Kysely oli auki 22.7.–22.8.2016 eli yhden kuukauden.

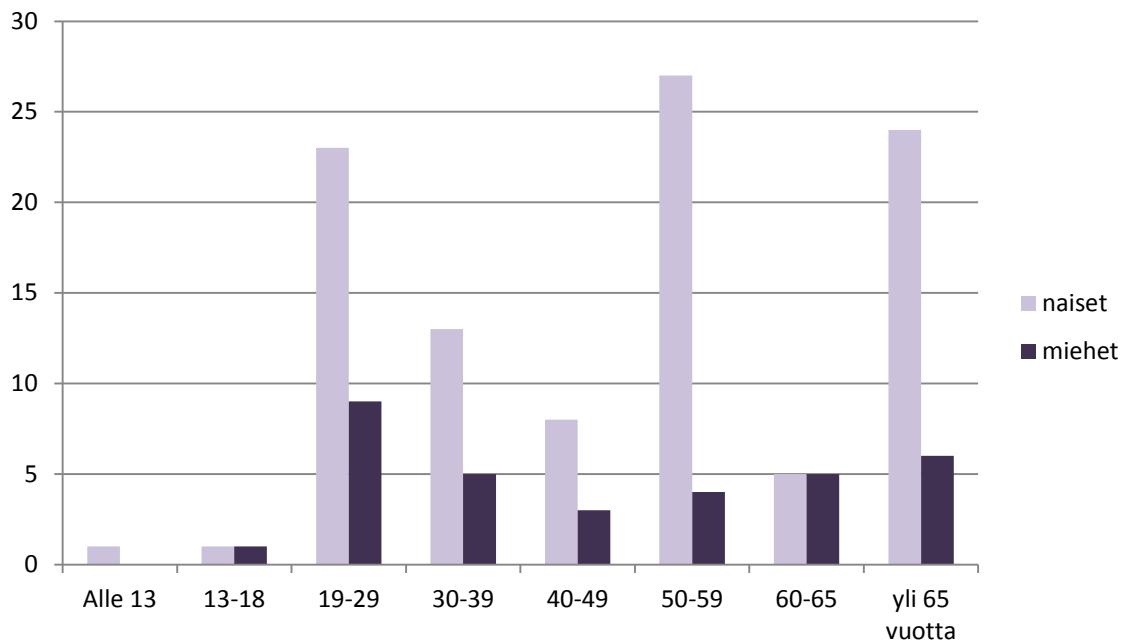
4.1.1 Vastaaajien ikä- ja aluejakauma eli perustiedot

Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 135 kappaletta. Vastaaajista 102 oli naisia ja 33 miehiä. Suurimmat vastaaajaryhmät olivat nuoret aikuiset (19–29 -vuotiaat) sekä 50–59 -vuotiaat ja yli 65-vuotiaat (Kuvio 2). Vastausmäärä toi esiin mielenkiintoisen ristiriidan, sillä Sastamalan seurakunta oli tyytyväinen ja piti vastausten määrää erityisen hyvänä. Tutkijan näkökulmasta vastausmäärä oli kuitenkin pienoinen pettymys, sillä kyselyä mainostettiin paikallislehdessä, Iskelmä-radiossa, seurakunnan ja paikallislehtien nettisivuilla sekä tutkijan ja seurakunnan Facebook-sivuilla.

Tällainen ristiriita on mielenkiintoinen, sillä se kertoo siitä, että Sastamalan seurakunnan kyselyihin ei yleensä siis osallistuta. Uskon, että halu ja tunne siitä, että on mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuulluksi sai sastamalalaiset kuitenkin tällä kertaa vastaamaan ja kiinnostumaan kyselystä tavanomaista enemmän. Halavan ym. (2009, 3) mukaan vuonna 2009 Espoossa hiippakunnan piispana toiminut Mikko Hiekka muistuttaa kirkon olevan sekä opettava että myös oppiva yhteisö. Hänen kerrotaan korostaneen, että oppiva kirkko näkee ja kuulee ympärilleen, vastaa ihmisten kysymyksiin sekä kestää keskustelua, kritiikkiä ja kysymyksiä. Oppiva kirkko ei siis pelkää vastaanottaa ihmisten palautetta vaan kirkko kehittyy ja muuttuu vuorovaikutuksessa. Tällaiseen näkevään, kuulevaan ja oppivaan kirkkoon pyrkivä

seurakuntayhteisö saa varmasti jäsenensä osallistumaan jatkossakin aktiivisemmin.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden ikä- ja sukupuolijakauma.

Alueellisesti kysely tavoitti seurakuntalaisia ilahduttavan monipuolisesti. Eniten vastauksia tuli Vammalan alueelta (mikä on kyselyn kannalta erityisen hyvä asia, sillä väestökin painottuu tälle alueelle), seuraavaksi eniten vastauksia tuli Keikyän, Etelä-Tyrvään piirin ja Kiikan alueilta. Vastauksia tuli ympäri Sastamalan seurakuntaa, vain Suodenniemeltä vastauksia tuli ainoastaan kaksi ja Karkun alueeltakin vastausmäärä jäi asukasmäärään nähden hieman pieneksi. Muilta alueilta vastauksia tuli kattavasti suhteutettuna väestöön.

4.1.2 Osallistuminen Sastamalan seurakunnassa

Karkun ja Kiikoisten kappeliseurakuntien alueelta vastanneet osallistuvat säännöllisesti seurakunnan tapahtumiin vähintään muutaman kerran vuodessa. Etelä-Tyrvään piirin, Keikyän, Kiikan ja Vammalan alueelta vastanneet osallistuivat seurakunnan tapahtumiin keskimääräisesti vähintään kerran vuodessa. Suodenniemen kappeliseurakunnan alueelta kyselyyn vastanneita oli vain kaksi, mutta keskiarvallisesti suodenniemeläisetkin osallistuvat seurakunnan tapahtumiin 1–4 ker-

taa vuodessa. Mouhijärven alueelta vastanneet olivat hieman muita passiivisempia, mutta kyselyn laajuuteen nähden, mouhijärveläisten kirkollinen aktiivisuus ei merkittävästi eroa Sastamalan seurakunnan muista alueista.

Prosentuaalisesti naiset osallistuvat seurakunnan tapahtumiin miehiä aktiivisemmin. Nuorista ja nuorista aikuisista vastaajista yli puolet kertoi osallistuvansa seurakunnan tapahtumiin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Myös 30–65 -vuotiaat kertoivat osallistuvansa seurakunnan tapahtumiin keskimäärin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yli 65-vuotiaat osallistuvat seurakunnan tapahtumiin kuukausittain.

Lisäksi seurakuntalaiset osallistuvat alueellisesti hieman enemmän oman ja lähi-alueiden kappeliseurakuntien tapahtumiin kuin ympäri Sastamalan seurakuntaa. Tämäkin ero on kyselyn laajuuteen nähden niin pieni, että voidaan todeta seurakuntalaisten osallistuvan tapahtumiin yhtäläillä ympäri Sastamalaa.

4.1.3 Sastamalan seurakunnan yleisilmapiiri ja identiteetti

80 prosenttia vastaajista kokee itsensä Sastamalan seurakuntalaisiksi. Suurin syy, miksei vastaaja kokenut itseään seurakuntalaiseksi, oli seurakunnan ilmapiiri tai oma paikallisidentiteetti (vanhat kuntarajat vaikuttavat). Muita syitä olivat muun muassa ettei vastaaja kuulu kirkkoon, on toisen seurakunnan jäsen tai ei osallistu lainkaan seurakunnan toimintaan/tapahtumiin. Suurin osa kyselyyn vastanneista koki itsensä Sastamalan seurakuntalaiseksi ja yhteisöllisyys koettiin toteutuvan (kyselyssä em. määritelmän mukaan) yhtäläillä ylipäätään sekä Sastamalan seurakunnassa että oman kappeliseurakunnan alueella. Kyselytulosten perusteella (tutkijan saama) ennakkokäsitys Keikyän kappeliseurakunnan alueella asuvien ”ei sastamalalaisesta” paikallisidentiteetistä ei pidä paikkaansa. Sastamalan seurakuntalaisuus koetaan samalla tavalla eri puolilla kaupunkia; paikallisidentiteetti ja vanhat kuntarajat eivät vaikuta merkittävästi Sastamalan seurakuntaan kuulumisen kokemukseen tai yhtenäiseen seurakuntalaisten identiteettiin.

Nuorten (alle 30-vuotiaiden) kokemus seurakunnan viihtyvyydestä, avoimuudesta, hyväksyväisyydestä ja vastaanottavuudesta erosi selvästi muiden vastaajien kokemuksista. Seurakunnan ilmapiiri on nuorten mielestä vähiten viihtyisä, avoin ja

hyväksyvä. Kuitenkin seurakunta on juuri nuorten mielestä eniten vastaanottava, kun taas yli 65-vuotiaiden mielestä vähiten vastaanottava. Yli 65-vuotiaat pitävät seurakuntaa myös selvästi enemmän hyväksyvänä kuin muut vastaajaryhmät. Alueellisesti mielenkiintoista oli, että Vammalan alueella seurakunta koettiin hyväksyvämmäksi kuin muualla seurakunnassa, mikä saattaa selittyä sillä, että lähes puolet Vammalan alueelta vastanneista oli yli 60-vuotiaita.

Prosentuaalisesti vastaajat kokivat jo nyt Sastamalan seurakunnan melko viihtyisäksi, avoimeksi, vastaanottavaksi ja hyväksyväksi. Ilmapiirissä on kuitenkin vielä parannettavaa ja osallisuus kasvaa mitä vastaanottavampi, avoimempi, viihtyisämpi ja hyväksyvämpi seurakuntayhteisö on. Nämä asiat tekevät yhteisöstä helposti lähestyttävän ja madaltavat kynnystä tulla uutenakin yhteisöön mukaan. Yhteisöllisyys tarkoittaa myös sitä, että ulkopuolisenkin on helppo tulla yhteisöön mukaan (Salmia, 2012).

4.1.4 Tiedonkulku

Suurin osa kyselyyn vastaajista oli saanut tiedon kyselystä tuttavaltaan. Kuitenkin seurakunnan tapahtumista etsiessään/saadessaan tietoa tärkeimmäksi tiedonlähteeksi vastaajat kertoivat lehdet, seuraavaksi tärkeimpänä pidettiin seurakunnan nettisivuja. Kolmas selkeästi vastauksista erottunut tiedonlähde oli mainokset/julisteet.

Alueellisesti tarkasteltuna lehdet olivat selvästi tärkein tiedonlähde kaikkialla muualla paitsi Keikyän ja Kiikan kappeliseurakuntien alueilla. Keikyässä ja Kiikassa tärkeimmäksi tiedonlähteeksi koettiin Sastamalan seurakunnan nettisivut ja toiseksi tärkeimmäksi lehdet, eli käytännössä toisinpäin kuin muilla seurakunnan alueilla (joissa lehdet olivat tärkein ja nettisivut toisena).

Ikäjakaumallisesti tiedonlähteiden tärkeydessä oli vain pieniä eroja. Nuorten ja nuorten aikuisten (alle 30-vuotiaiden) mielestä tärkein tiedonlähde oli seurakunnan nettisivut, seuraavaksi lähes yhtä tärkeitä olivat mainokset/julisteet, seurakunnan Facebook-sivut sekä lehdet. Aikuisten, alle eläkeikäisten, tärkeimmät tiedonlähteet olivat lehdet ja seurakunnan nettisivut, seuraavaksi tärkein mainokset/julisteet.

Eläkeikäisten mielestä selkeästi tärkein tiedonlähde oli lehdet, sitten seurakunnan nettisivut ja mainokset/julisteet.

4.2 Kyselyyn vastanneiden kehittämisehdotukset

Erityisen kiinnostavaa kyselytuloksissa oli seurakunnalle annetut ehdotukset, jotka saivat vastaajat kiinnostumaan nykyistä enemmän seurakunnan tapahtumista. Ikäjakaumalla ei ollut merkitystä siinä, minkälaiset tapahtumat, tapahtumapaikat tai erikoisuudet tässä kysymyksessä nousivat esille. Suurin osa vastaajista kertoi, että perinteiset tapahtumat (kuten joulukirkko) saivat heidät kiinnostumaan enemmän seurakunnan tapahtumista.

Lisäksi kiinnostusta seurakuntaan kohtaan kerrottiin etenkin lisäävän (avoimissa ehdotuksissa esille nousseet) neljä osa-aluetta; musiikki, kiinnostavat tapahtumapaikat, uudistuminen ja erilaisuus sekä evankeliumi. Erittäin paljon toivottiin musiikkiesiintyjä ja –kokonaisuuksia (kuten metallimessu tai yksittäinen artisti). Myös uudenlaisia/erilaisia tapahtumia ja -tapahtumapaikkoja nostettiin esiin, joissa ”kirkko tuodaan ihmisten luo”. Toivottiin esimerkiksi speed dating –tapahtumaa, avioliitoleiriä seksuaalivähemmistöille, äitieniltaa ja tapahtumaa rantakahvilaan. Tapahtuma/toimituspaikkana luonto ja keskiaikaiset Pyhän Olavin ja Pyhän Marian kirkot olivat erityisesti vastaajien mielessä. Uudenlaisten ja erikoistenkin ideoiden rinnalla kyselyssä toisaalta esiin nousi myös Raamatun ja Jumalan sanan julistaminen perinteisesti. Näissä korostettiin Raamatun lukua, rukouspiirejä ja Jumalan sanan julistamista. Vastauksissa toivottiin jonkin verran myös erilaisia luennoitsijoita, kuten kasvatukseen ja parisuhteeseen liittyen.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kappaleessa esittelen kyselytutkimuksen johtopäätöksiä. Ensimmäisessä alaluvussa tiivistän kyselytulosten perusteella tekemäni huomiot tutkimuskohteesta. Toisessa alaluvussa esitän toimintaehdotuksia Sastamalan seurakunnalle yhteisöllisyyden, osallisuuden ja me-hengen kehittämiseksi.

5.1 Huomioitavaa kyselytutkimuksessa

Edellä mainitut kyselytulokset kertovat yhteisöllisyyden ja osallisuuden olemassa olosta Sastamalan seurakunnassa. Seurakuntalaiset kokevat itsensä pääsääntöisesti seurakuntayhteisön jäseniksi eli kokevat olevansa osallisia tässä yhteisössä – asuinalueesta riippumatta. Lisäksi seurakunnan tunnelma ja yleisilmapiiri koetaan keskimäärin positiivisesti, mikä on erityisen lähtökohta me-hengen kehittämiseksi. Fyysinen osallistuminen kertoo paitsi seurakuntalaisten aktiivisuudesta, myös siitä, että seurakunnan tapahtumat ovat kuitenkin vielä nykyaikanakin kiinteä osa yhteiskuntaamme ja arkeamme.

Koska suurin osa vastaajista koki itsensä Sastamalan seurakuntalaisiksi ja ilmapiirin seurakunnassa koettiin pääosin avoimeksi, viihtyväksi, hyväksyväksi ja vastaanottavaksi, Sastamalan seurakunnalla on erityisen hyvät lähtökohdat rakentaa, kehittää ja vaalia yhteistä seurakuntayhteisöä ja keskinäistä me-henkeä. Jo se, että muutamat kirkkoon kuulumattomat sastamalalaiset löysivät kyselyn ja vaivautuivat vastaamaan siihen, kertoo, että yhteiset asiat koskettavat. Seurakunta, jos mikä on koko yhteisöä, tässä tapauksessa Sastamalan kaupunkilaisia koskettava tekijä – halusi sitä tai ei.

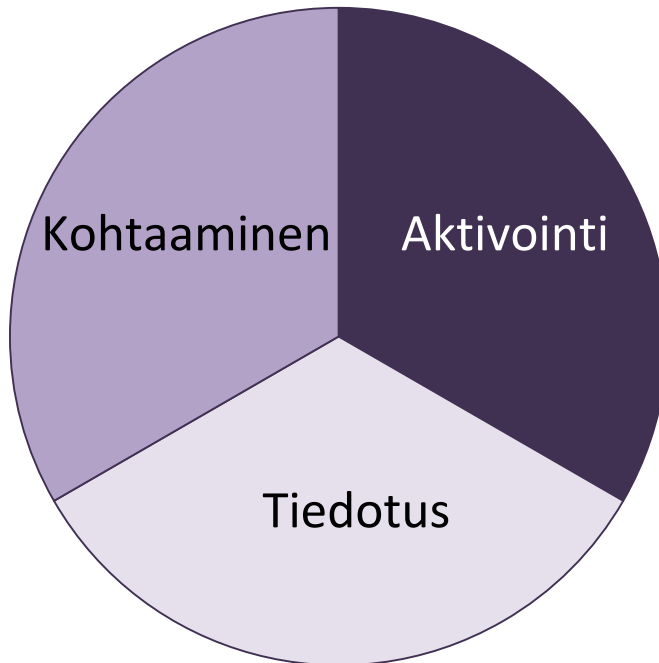
Kyseinen kyselytutkimus on kuitenkin vain suuntaa antava tutkimus. Sen suppeuden huomioon ottaen ei tutkimustuloksia voida pitää absoluuttisina totuuksina. Tämän opinnäytetyön kyselytutkimus voi toimia siis hyvänä pohjana esimerkiksi jatkotutkimuksille, mutta ei kerro itsessään syväluotaavaa tietoa Sastamalan seurakuntalaisista tai seurakunnan sisällä vallitsevasta yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunteesta.

On huomioitava myös, että Sastamalan seurakunta osallistuu moniin tapahtumiin yksittäisen sisällön tai palvelun tuottajana tai yhteistyössä muiden alueellisten toimijoiden kanssa, mutta ei välttämättä aina toimi itse tapahtuman taustaorganisaationa. Tämä tarkoittaa sitä, että tapahtumaan osallistujat eivät välttämättä edes ymmärrä osallistuneensa seurakunnan toimintaan. Sastamalan seurakunta toimii esimerkiksi Camera obscura -toimintamallin yhtenä toteuttajana Sastamalassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. (Camera obscura on 12–17 -vuotitaille suunnattu toimintamalli, joka sisältää muun muassa terveystieteistä ja itsetuntemuksen vahvistamista.) Lisäksi Sastamalan seurakunnan resursseilla pidetään kerran viikossa auki yhtä paikallista nuorisotilaa. Tällainen seurakunnan ”piilotoiminta” ei siis aina näy osallistujille ja saattaa myös osaltaan vääristää tämän tutkimuksen tuloksia.

5.2 Toimintaehdotukset seurakunnalle

Kyselytutkimusten pohjalta loin Sastamalan seurakunnalle toimintaehdotuksia yhteisöllisyyden, osallisuuden ja yhteisen me-hengen kehittämiseksi. Jaoin toimintaehdotukset kolmeen eri painopisteeseen (Kuvio 3), joihin seurakunnan tulisi kiinnittää huomiota. Tulevissa luvuissa esittelen jokaisen painopisteen ja sen sisältämät toimintaehdotukset.

Toimintaehdotuksien painopisteet

Kuvio 3. Toimintaehdotuksien painopisteet.

5.2.1 Aktivointi

Aktivointi painopisteenä tarkoittaa sekä seurakunnan työntekijöiden että seurakuntalaisten aktivointia. Aktivoivina toimintaehdotuksina esitän työntekijöiden kiertoa, perinteikkään mutta uuden sisällön luomista (esimerkiksi jumalanpalvelus epätavomaisessa paikassa) sekä seurakuntalaisia osallistavaa työpajatoimintaa.

Seurakunnan työntekijöiden sisäinen toiminta ei saa olla esteenä yhteisen asian eteenpäin viemisessä. Ennakkokäsitykset tiettyjen Sastamalan alueiden passiivisuudesta tai ”meillä ei oo mitää, muualla on kaikkea” ei kyselytulosten perusteella pidä paikkaansa. Tällaiset ennako-oletukset pitää unohtaa ja kohdata avoimin mielin seurakuntalaiset eri puolilla kaupunkia samanarvoisina Sastamalan seurakuntalaisina. Vastaavasti seurakuntalaisilla itsellään on vastuu toistensa huomioon ottamisesta ja omasta asenteesta. Ovathan seurakuntalaiset itsessään Sastamalan seurakuntayhteisön ja yhteisöllisyyden säilymisen ydin.

Muutos ja positiivisuus alkavat yleensä sisältäpäin ja siksi on ensiarvoisen tärkeää, että Sastamalan seurakunnan yhteisöllisyys, osallisuus ja yhtenäisyys heijastuvat jo suoraan yhteisön ytimestä, seurakunnan työntekijöistä. Siksi voisikin olla yhteisölle hyväksi, jos työntekijät toimisivat alueellisesti ympäri Sastamalaa. Käytännössä seurakunnan työntekijöitä voisi aktivoida esimerkiksi työntekijöiden kierrolla; seurakunnan työntekijät toimisivat aktiivisesti ympäri seurakunnan alueita, eivät vaan niin kutsutusti ”omalla alueellaan”. Näin seurakunnan työntekijät tulisivat seurakuntalaisille tutuiksi eri puolilla kaupunkia ja parhaillaan avarakatseisuus lisääntyisi, sekä seurakunnan työntekijöiden että seurakuntalaisten keskuudessa. Osaltaan tällaisilla toimilla saatettaisiin aktivoida myös seurakuntalaisia toimimaan fyysisesti eri puolilla Sastamalaa sekä kokemaan osallisuutta seurakuntayhteisössä.

Kyselytutkimuksen perusteella Sastamalan seurakuntalaiset kiinnostuvat seurakunnan tapahtumista perinteiden mutta myös uudistumisen kautta. Sastamalan seurakunnan tulisi siis perinteitä kunnioittaen luoda uutta ja erilaista kirkollista sisältöä, kuten tapahtumia tai sanajumalanpalveluksia epätavanomaisissa paikoissa. Sastamalan seurakunnan toukokuussa 2016 järjestämä tangokirkko on tästä mielestäni esimerkillinen kokeilu (Sastamalan seurakunta). Tangokirkko aktivoi seurakuntalaisia ja kirkko oli täynnä. Lisäksi tangokirkkoa pystyi seuraamaan netissä live-videon välityksellä, mikä on oivallinen tapa vaalia osallisuutta, antaa vaihtoehtoinen tapa osallistua sekä madaltaa kynnystä tutustua, osallistua ja olla hengessä mukana seurakunnan tapahtumassa.

Lisäksi seurakuntalaisten aktivointi esimerkiksi työpajatoiminnalla saattaisi antaa oivallisia kehitysehdotuksia seurakunnalle. Esimerkiksi osallistava työpaja, jossa ideoitaisiin uutta sisältöä seurakunnalle tai kehitettäisiin yhteisiä toimintatapoja ja tiedotusväyliä (seurakuntalaisten ja seurakunnan työntekijöiden kesken), saattaisi paitsi synnyttää loistavia kehityskohteita, tuoda myös uusia seurakuntalaisia mukaan toimintaan. Yhteinen ja osallistava työpajatoiminta saattaisi myös aktivoida seurakuntalaisia henkisellä tasolla, niin että nämä kokisivat enemmän olevansa osa yhteistä seurakuntayhteisöä.

5.2.2 Tiedotus

Tiedotuksen painopiste korostaa tiedonkulun ja -laadun kehittämistä sekä tiedon saatavuutta. Tiedotuksen parantamiseksi toimintaehdotukset liittyvät lehtimainontaan ja seurakunnan nettisivuihin panostamiseen sekä tiedon helppoon saatavuuteen. Seurakunnan palvelujen tulee olla jokaisen saatavilla, mikä tarkoittaa, että myös tietoa seurakunnasta ja sen palveluista on saatavilla ympäri Sastamalan seurakuntaa. Esimerkiksi Kiikan kappeliseurakuntalainen ei voi kiinnostua Mouhijärven kappeliseurakunnan tapahtumista, jos ei tiedä niiden olemassa olosta. Seurakunnan pitää siis panostaa siihen, että tietoa on selkeästi ja tasapuolisesti jokaisen seurakuntalaisen saatavilla.

Osallisuus merkitsee sitä, että ihminen kokee itsensä osalliseksi yhteisössä. Jos seurakuntalainen ei tiedä oman seurakunnan tapahtumista, hän ei ehkä silloin koe tapahtumia myöskään omakseen. Ja jos seurakuntalainen ei koe seurakunnan tapahtumia omakseen, ei hän ehkä myöskään koe seurakuntayhteisöä omakseen. Tällöin myös osallisuus heikkenee. Osallisuuden kehittämiseksi Sastamalan seurakunnassa on siis ensiarvoisen tärkeää huomioida tiedonkulku, -laatu ja saatavuus.

Ihmiset etsivät enenevässä määrin tietoa internetistä ja haluavat löytää etsimänsä helposti. Koska moni kyselyyn vastanneista koki lehdet ja Sastamalan seurakunnan nettisivut tärkeimmiksi tiedonlähteiksi saadessaan tai etsiessään tietoa kyseisen seurakunnan tapahtumista, näihin pitää ehdottomasti myös jatkossa panostaa. Nettisivujen helppokäyttöisyys ja nopeus korostuu tietoa etsiessä, mihin Sastamalan seurakunnan kannattaa tulevaisuudessa kiinnittää erityistä huomiota.

Sekä lehti- että nettimainonnassa keskeisintä ovat saatavuus ja selkeys. Siksi ilmaisjakelulehdet, nettisivujen etusivu, Facebook sekä fyysinen mainos/juliste ovat tärkeitä. Näissä tiedot ovat lähes jokaisen saatavilla helposti ja nopeasti. Sastamalan seurakunnan suurimmat tapahtumat ja tilaisuudet kannattaa myös tulevaisuudessa lisätä Palveleva Sastamala -nettisivustolle (palvelu on seurakunnalle ilmainen). Tällöin tiedon etsijä saa Sastamalan kaikista tapahtumista, sekä seurakunnan että muiden järjestämistä, tiedon helposti samasta paikasta.

5.2.3 Kohtaaminen

Painopisteenä kohtaaminen keskittyy aitoon ihmisten kohtaamiseen ja vuorovaikutuksessa toimimiseen. Kohtaaminen voi toimia kirkon tarjoamana vastapainona hektiselle elämänrytmille ja lisääntyvälle pahoinvoinnille. Kohtaamista edistävinä toimintaehdotuksina esitän hiljentymishetkien järjestämistä, vuorovaikutuksen ja kohtaamisen lisäämistä sekä seurakuntalaisten kuuntelemista. Yhdessä koetut aidot keskustelut ja sanattoman yhteyden kokeminen (esimerkiksi hiljentymishetkessä) saattavat lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja nostattaa me-henkeä.

On esitetty, että suorituskeskeisessä ja kiireisessä elämän rytmissä kirkolla on myös mahdollisuuksia kasvattaa merkitystään. Tällöin ihmiset kaipaavat keskeyttämätöntä omaa aikaa ja etsivät onnea muualta kuin materiasta, mikä usein antaa tilaa myös oman uskontosuhteen pohtimiselle. Tällaiseen kysyntään vastaa seurakuntien järjestämät (hiljaisuuden) retriitit, hengelliset harjoitukset tai muut hiljentymiset. Henkisen pahoinvoinnin, kiireen tai paineiden lisääntyessä myös turvallisuuden tunnetta, tukea ja inhimillistä kanssakäymistä herättävien ihmissuhteiden ja yhteisöjen tarve on kasvanut. Seurakunta voi vastata tällaiseen tarpeeseen etenkin diakoniatyön, sielunhoidon ja perheneuvonnan avulla. (Halava ym. 2009, 17–19.)

Seurakunnan on siis syytä panostaa diakoniatyöhön, sielunhoitoon sekä ihmisten kohtaamiseen esimerkiksi kerhoissa, toimintahetkissä ja piireissä. Ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa toimiminen ja kiireellisen elämänrytmin jättäminen taka-alalle ovat mielestäni seurakunnan vahvuusalueita, joihin kannattaa erityisesti panostaa. Sastamalan seurakunta järjestää jo (viikonlopun mittaisia) hiljaisuuden retriittejä ja niitä kannattaa järjestää jatkossakin. Retriittien rinnalla voisi tarjota myös muunlaisia hiljentymistilaisuuksia, kuten hartauksia tai lyhyitä hiljentymisen hetkiä arjen keskellä. Eräs nuori aikuinen toivoi kyselytuloksissa lauluiltoja kirkkoon, esimerkiksi Syntisten Virsikirjasta. Tällainen pieneltä tuntuva tilaisuus voi olla merkittävä hiljentymisen ja rauhoittumisen hetki jollekin seurakuntalaiselle. Resurssien mukaan Sastamalan seurakunnan kannattaisi kehittää hiljentymisen sekä hengellisten harjoitusten tarjontaa.

6 PÄÄTÄNTÄ

Tässä kappaleessa pohdin lyhyesti evankelisluterilaisen kirkon tulevaisuudennäkymää ja haasteita. Lisäksi esitän kulttuurituottajan mahdollisia rooleja kirkollisessa yhteisössä.

6.1 Evankelisluterilaisen kirkon tulevaisuus

Näkemyks uskonnon tulevaisuudesta on kaksijakoinen. Toinen näkökulma sanoo uskonnon säilyvän uudistamalla, toisen näkökulman mielestä uskonnon pitää säilyttää perinteensä säilyäkseen. (Lehtonen 2005, 83.) Mielestäni uskonnollisten yhteisöjen on pystyttävä sekä uudistumaan ja muuttuman yhteiskunnan mukana että säilyttämään ja luomaan uusia perinteitä. Lehtosen (2005, 86) mukaan yleisin yhteisöllinen uskonnollisen toimituksen muoto Suomessa on joulukirkkoon osallistuminen. Kyselytutkimuksessa vastaajilta kysyttiin, mikä saisi heidät kiinnostumaan ja mahdollisesti osallistumaan enemmän Sastamalan seurakunnan tapahtumiin. Vastauksissa korostuivat erityisesti perinteet ja aikaisemmat kokemukset, mistä joulukirkko on malliesimerkki. Toisaalta kyselyyn vastanneet toivoivat myös seurakunnan ohjelmistoon jotakin erikoisuuksia (kuten tangokirkko tai ystäväleiri) sekä uusia tapahtumia tai tapahtumapaikkoja, mikä kertoo kuitenkin myös uudistumisen tarpeesta. Kirkon haasteena on siis uudistua, kuitenkin perinteitä kunnioittaen.

Uskonnon säilymiseen kerrotaan vaikuttavan kiinteästi se, miten uskonnolliset yhteisöt, yhteisöllisyys ja kieli säilyvät ja muotoutuvat (Lehtonen 2005, 60–61). Siksi on erityisen tärkeää vaalia seurakunnan sisäistä yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja me-henkeä. Uskonto siirtyy sukupolvilta toisille ja monet vanhemmat opettaa lapsilleen esimerkiksi iltarukouksen (Lehtonen 2005, 86). Mutta jos uskonto ja tuntemamme kirkko ei puhu samaa kieltä kanssamme, miksi kukaan opettaisi sitä jälkeläisilleen. Mielestäni tämä on kirkon suurin haaste – on löydettävä oikea kieli ja kommunikointimuoto alati muuttuvassa maailmassa.

6.2 Kulttuurituottaja kirkollisessa yhteisössä

Tämän opinnäytetyön sekä oman työharjoittelukokemukseni perusteella (Sastamalan) seurakunnalla olisi käyttöä kulttuurituottajan asiantuntijuudelle – ei pelkästään tapahtumatuottajana vaan myös sosiokulttuurisen työn osajana ja innostajana. Mielestäni kirkolliset yhteisöt ovat kulttuurituottajille yksi mahdollinen tulevaisuuden työllistäjä, etenkin suuremmissa kaupungeissa.

Seurakunnat järjestävät paljon tapahtumia ja ovat yhteiskunnallisesti sekä paikallisesti merkittäviä yhteishengen luojia ja tapahtumatuottajia. Usein seurakunnan työntekijöiltä puuttuu kuitenkin koulutus tapahtumien järjestämisestä, markkinoinnista ja tiedotuksesta. Tämä taas puolestaan johtaa siihen, että tapahtumien järjestäminen voidaan kokea vaikeaksi ja epämiellyttäväksi, jolloin työhön ei panosteta riittävästi. Pahimmassa tapauksessa tapahtumien ja tilaisuuksien kaava toistaa itseään vuodesta toiseen ilman kenenkään kyseenalaistamista tai minkäänlaista kehitystä. Myös kulttuurituottajan markkinointi- ja tiedotusosaamisen hyödyntäminen seurakunnissa on mahdollista. Aina seurakunnilla ei ole näihin osa-alueisiin riittävästi resursseja tai osaamista.

Sosiokulttuurinen innostaja työskentelee ihmisten parissa kulttuurin keinoin. Tällainen sosiokulttuurinen osaja pyrkii aitoon kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen ihmisten kanssa. Mitä tulee sosiokulttuurisen työn tekijään, pahoinvointi yhteiskunnassa on kasvussa. Sosiokulttuuriselle innostajalle ja ohjaajalle on tilaa niin lasten ja nuorten kuin vanhemman väestönkin parissa, esimerkiksi monisisällöllisten kerhojen ohjaajana, kuuntelijana ja keskustelijana tai fyysisenä ja henkisenä aktivoijana.

Olen toiminut harjoitteluni lisäksi Sastamalan seurakunnalla sijaisena perhekerhoissa sekä 3–5 -vuotiaiden päiväkerhossa. Sosiokulttuurisen työn osajana olen oppinut itsestään selviä asioita: Mitä enemmän on valmis avartamaan omaa käsitystään ja tutustumaan vieraisiin alueisiin ja ihmisiin, sitä syvemmin käsittää, että kaikki (Sastamalalaiset) olemme kuitenkin pohjimmiltamme samanlaisia, vain ihmisiä. Eri lähtökohdista huolimatta meillä voi kuitenkin olla sama määränpää. Ensimmäinen askel kohti yhtenäisempää Sastamalan seurakuntaa lähtee jokaisesta itsestään ja omasta asenteesta. Vaikka tulemme eri puolilta kaupunkia ja taus-

tamme ovat erilaisia, Sastamalan seurakunta on kaikille jäsenilleen sama ja jokainen on sinne yhtä tervetullut.

LÄHTEET

- Halava, I., Helin, M. & Salmi, P. 2009. Kansankirkon MYYTINMURTAJAT. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Harju, A. 10.12.2004. Osallisuus. [Verkojulkaisu]. Vantaa: Kansalaisfoorumi. [Viitattu 18.10.2016]. Saatavana: http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/osallistuminen_ja_vaikuttaminen/osallisuus
- Heininen, S. & Heikkilä, M. 1996. Suomen kirkkohistoria. 1. painos. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Kanala, K. 2.9.2016. Kirkkoherra Kari Kanala Huomenta Suomen haastattelussa mies- ja naisparien vihkimisestä. [Video]. Helsinki: MTV Katsomo. [Viitattu 5.10.2016]. Saatavana: <http://www.katsomo.fi/#!/jakso/33001003/huomenta-suomi/661172/kirkkoherra-kari-kanala-huomenta-suomen-haastattelussa-mies-ja-naisparien-vihkimisesta>
- Koskinen, P. Ei päiväystä. Katsaus ja ajatuksia Sastamalan kaupungin perustamista edeltävään seitsemän tuhannen vuoden mittaiseen aikaan. [Verkojulkaisu]. Sastamala: Sastamalan kaupunki. [Viitattu 15.4.2016]. Saatavana: http://www.sastamala.fi/sastamala/liitetiedostot/editori_materiaali/2560.pdf
- Laaninen, T. 2016. Seurakunta selvittää yhteisöllisyyttä ja kerää vinkkejä verkkokyselyllä. Tyrvään Sanomat 4.8.2016, 8.
- Lehtonen, H. 1990. Yhteisö. Jyväskylä: Vastapaino.
- Lehtonen, T. 2005. Uskonto ja yhteiskunta. Teoksessa: Hautamäki, A., Lehtonen, T., Sihvola, J., Tuomi, I., Vaaranen, H. & Veijola, S. Yhteisöllisyyden paluu. Helsinki: Gaudeamus Kirja. 60–89.
- Maanmittauslaitos (MML). 6.3.2013. Kuntien päivitettyt pinta-alat ilmestyivät. [Excel-tilaus]. Helsinki: Maanmittauslaitos. [Viitattu 26.9.2016]. Saatavana: <http://www.maanmittauslaitos.fi/tiedotteet/2013/03/kuntien-paivitetyt-pinta-alat-ilmestyivat>
- Porin kaupunki. Ei päiväystä. Lavia. [Verkkosivu]. Pori: Porin kaupunki. [Viitattu 18.4.2016]. Saatavana: <http://www.pori.fi/lavia>
- Salmia, J. Ei päiväystä. Yhteisöllisyyden määritelmä. [Verkkosivu]. Hämeenlinna: Hämeen Ammattikorkeakoulu. [Viitattu 5.10.2016]. Saatavana: <https://sites.google.com/site/yhteisollisyys/home/yhteisoellisyden-maeeritelmae>

Sastamalan seurakunnan historia. Ei päiväystä. Historia. [Verkkosivu]. Sastamala: Sastamalan seurakunta. [Viitattu 11.4.2016]. Saatavana: <http://www.sastamalanseurakunta.fi/1-historia>

Sastamalan seurakunta. Ei päiväystä. Karkun tangokirkko katsottavissa netissä. [Verkkosivu]. Sastamala: Sastamalan seurakunta. [Viitattu 17.10.2016]. Saatavana: <http://www.sastamalanseurakunta.fi/1800-karkun-tangokirkko-katsottavissa-netissa>

Suomen Kaupunkiopas. Ei päiväystä. Pirkanmaa. [Verkkosivu]. Ylöjärvi: Opasmedia Oy. [Viitattu 25.9.2016]. Saatavana: <http://www.kaupunkiopas.com/maakunta/Pirkanmaa/>

THL (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos). 22.2.2016. Osallisuus. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 18.10.2016]. Saatavana: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

LIITTEET

Liite 1. Kyselytutkimuksen kysymykset

LIITE 1 Kyselytutkimuksen kysymykset

Kysely: Sastamalan seurakunnan identiteetti, yhteisöllisyys ja osallisuus

Perustiedot

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies

2. Ikä *

- Alle 13
- 13-18
- 19-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60-65
- yli 65 vuotta

3. Minkä Sastamalan seurakunnan alueella asut? *

- Etelä-Tyrvään piiri
- Karkku
- Keikyä
- Kiikka
- Kiikoinen
- Mouhijärvi
- Suodenniemi
- Vammala

Tapahtumat / osallistuminen

4. Kuinka usein osallistut seurakunnan tapahtumiin/tilaisuuksiin? *

- Viikoittain
- Kuukausittain
- 2-4 kertaa vuodessa
- Kerran vuodessa
- Harvemmin
- En koskaan

5. Missä yleisimmin osallistut Sastamalan seurakunnan tapahtumiin/tilaisuuksiin? *

- Oman kappeliseurakunnan alueella
- Oman ja lähialueen kappeliseurakuntien alueilla
- Oman kappeliseurakunnan ja keskustan alueilla
- Ympäri Sastamalan seurakuntaa
- En osallistu seurakunnan tapahtumiin/tilaisuuksiin

6. Arvioi oman kokemuksesi perusteella. Sastamalan seurakunnan tapahtumien/tilaisuuksien ilmapiiri on mielestäni... *

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Viihtyisä	☐	☐	☐	☐
Avoin	☐	☐	☐	☐
Hyväksyvä	☐	☐	☐	☐
Vastaanottava	☐	☐	☐	☐

7. Mikä saisi sinut kiinnostumaan nykyistä enemmän Sastamalan seurakunnan tapahtumista ja mahdollisesti osallistumaan enemmän? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Perinteet (esimerkiksi joulukirkko)
- Kaverit
- Aikaisemmat kokemukset
- Mainonta
- Kiinnostava esiintyjä, mikä?
- Miellyttävä tapahtumapaikka, mikä?
- Jokin erikoisuus (esimerkiksi tangokirkko tai teemaleiri), mikä?
- Jokin muu, mikä?
- Ei mikään

Identiteetti / yhteisöllisyys

8. Koetko itsesi Sastamalan seurakuntalaiseksi? *

- Kyllä
- Ei, miksi?

9. Minkälaisia osallistumismahdollisuuksia toivoisit Sastamalan seurakunnan tarjoavan enemmän? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Kerhoja/leirejä alle kouluikäisille
- Kerhoja/leirejä kouluikäisille
- Leirejä/kokoontumisia perheille
- Perhetapahtumia
- Nuorten tapahtumia
- Eläkeläisten tapahtumia
- Diakoniakahviloita
- Leirejä/kokoontumisia nuorille aikuisille
- Leirejä/kokoontumisia aikuisille
- Leirejä/kokoontumisia eläkeläisille
- Jumalanpalveluksia
- Mielestäni Sastamalan seurakunnan nykyinen tarjonta on riittävä
- Muuta, mitä?

10. Sastamalan seurakunnan tapahtumiin/tilaisuuksiin on mielestäni helppo osallistua. *

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

Yhteisöllisyys tarkoittaa 4V-hankkeen määritelmän mukaan "ihmisten välistä vuorovaikutusta, yhdessä tekemistä, keskustelua, kuuntelua ja välittämistä. Keskeistä yhteisöllisyydessä on kokemus joukkoon kuulumisesta ja mahdollisuudesta olla rakentavasti mukana yhteisissä prosesseissa."

11. Mielestäni yhteisöllisyys edellä mainitun määritelmän mukaan toteutuu Sastamalan seurakunnassa. *

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

12. Mielestäni yhteisöllisyys edellä mainitun määritelmän mukaan toteutuu omassa kappeliseurakunnassani. *

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

Tiedonkulku

13. Miten tärkeitä seuraavat tiedonlähteet ovat sinulle etsiessäsi/saadessasi tietoa Sastamalan seurakunnan tapahtumista?

	Erittäin tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Ei kovin tärkeä	Ei yhtään tärkeä
Seurakunnan nettisivut *	☐	☐	☐	☐
Seurakunnan Facebook-sivut *	☐	☐	☐	☐
Mainokset/julisteet *	☐	☐	☐	☐
Lehdet *	☐	☐	☐	☐
Radio *	☐	☐	☐	☐
Muu tiedonlähde, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐

14. Tiedätkö, mitä tapahtumia/tilaisuuksia Sastamalan seurakunta järjestää... *

	Kyllä	Ei
oman kappeliseurakuntasi alueella?	☐	☐
muualla kuin oman kappeliseurakuntasi alueella?	☐	☐

15. Haluaisitko saada enemmän tietoa Sastamalan seurakunnan tapahtumista/tilaisuuksista? *

- Kyllä, oman kappeliseurakunnan alueen tapahtumista
- Kyllä, oman ja lähialueen kappeliseurakuntien tapahtumista
- Kyllä, koko Sastamalan seurakunnan alueen tapahtumista
- Ei

16. Mistä sait tiedon tästä kyselystä? *

- Seurakunnan nettisivuilta
- Seurakunnan Facebook-sivuilta
- Tuttavalta
- Muualta, mistä?
- Tyrvään Sanomista